

KOD UCZNIĄ		

KONKURS WIEDZY O MAZOWSZU

dla uczniów szkół podstawowych
województwa mazowieckiego

II ETAP REJONOWY

2025

Instrukcja

Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.

W zadaniach z odpowiedziami: A, B, C, D lub P, F zaznacz(zakreśl) znakiem jedną poprawną odpowiedź, otaczając ją kółkiem, np.:

☐ B lub ☐ F

Jeśli się pomylisz, błędną odpowiedź przekreśl i zaznacz inną odpowiedź, np.:

☒ B ☐ A lub ☒ F ☐ P

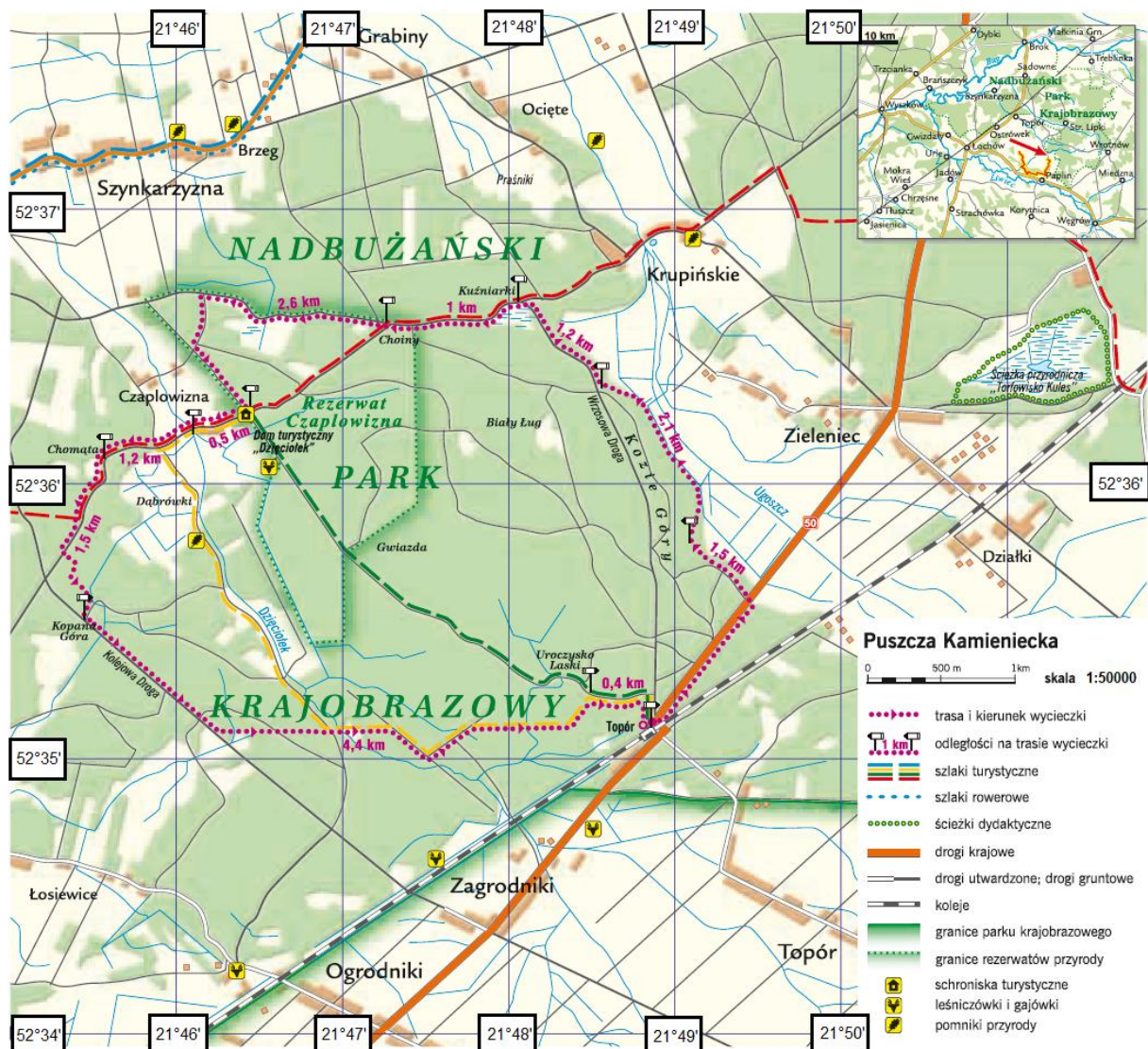
Pozostałe zadania wykonaj zgodnie z poleceniami. Odpowiedzi starannie zapisz w wyznaczonych miejscach. Możesz korzystać z kalkulatora prostego i lupy.

Na wykonanie wszystkich zadań masz **90** minut.

Powodzenia!

UZUPEŁNIA ZESPÓŁ SPRAWDZAJĄCY		
Maksymalna liczba punktów	40	100%
Uzyskana liczba punktów		
Podpis przewodniczącego		

Mapa do zadań 1 i 2

na podstawie: Mazowsze Turystyka piesza. Oprac. zbiorowe 2008. Wydawca: Województwo Mazowieckie

Zadanie 1. (0–2)

Korzystając z mapy, oblicz rzeczywistą odległość w kilometrach pomiędzy Ogrodnikami a Zieleńcem wiedząc, że odległość pomiędzy nimi na mapie wynosi 9,5 cm. Zapisz obliczenia.

Miejsce na obliczenia

Rzeczywista odległość pomiędzy Ogrodnikami a Zieleńcem wynosi

Zadanie 2. (0–3)

2.1. Podaj, ile wynosi długość proponowanej na mapie wycieczki po Nadbużańskim Parku Krajobrazowym. Wybierz właściwe odpowiedzi spośród podanych.

- A. 7,8 km
- B. 9,9 km
- C. 12,2 km
- D. 16,4 km

2.2. Na podstawie mapy określ współrzędne (z dokładnością do 30'') następujących obiektów:

- 1) Stacja kolejowa Topór -
- 2) Leśniczówka na zachodniej granicy Rezerwatu Czaplowizna -

Zadanie 3. (0–3)

Fotografia. Najwyższe wzniesienie województwa mazowieckiego

Ja, Mateusz. Sz, CC BY-SA 3.0, via Wikimedia Commons

Uzupełnij zdania. Zaznacz właściwe trzy odpowiedzi.

Przedstawione wzniesienie to (A/B), o wysokości (C/D), leżące w paśmie o nazwie (E/F).

A. Taras	C. 614 m n.p.pm.	E. Garb Gielniowski
B. Altana	D. 408 m n.p.pm.	F. Wzniesienia Mławskie

Zadanie 4. (0–3)

Tekst

To są najbardziej dzikie ostępy w województwie mazowieckim. Ostatnia prawdziwa dzika puszcza, a właściwie jej fragmenty – to już tylko tutaj. Są jeszcze doliny rzeczne – Radomki i Zagożdżonki oraz wzniesienia wydmore i bagna.

Przez teren parku przebiega kilkanaście pieszych ścieżek przyrodniczych. Najciekawsze z nich to: ścieżka przyrodniczo-leśna w rezerwacie „Jedlnia” przy zalewie w Siczkach z 200-letnimi sosnami i dębami oraz ścieżka przyrodniczo-leśna „Nad Pacynką” rozpoczynająca się i kończąca przy stacji harcerskiej w Antoniówce. Najpopularniejszą pieszą trasą po parku jest jednak ścieżka przyrodniczo-leśna „Królewskie Źródła”. Nazwa trasy wzięła się od znajdującego się u jej końca źródła, z którego pił wodę jeden z królów Polski, mający zwyczaj polować w dawnej puszczy.

na podstawie: <https://modanamazowsze.pl>

Oceń prawdziwość poniższych informacji. Zaznacz P, jeśli informacja jest prawdziwa albo F – jeśli jest fałszywa.

4.1.	Tekst opisuje tereny Kozienickiego Parku Krajobrazowego.	P	F
4.2.	Opisywany kompleks przyrodniczy leży w północnej części województwa mazowieckiego.	P	F
4.3.	Królem pijącym wodę z wyżej wspomnianego źródła był Władysław Jagiełło.	P	F

Zadanie 5. (0–2)

Tekst

Otulina i obrzeża Mazowieckiego Parku Krajobrazowego obfitują w miejsca atrakcyjne na wiosenne spacer, np. nadświdrzańskie ścieżki, uliczki Józefowa, Otwocka, Świdra i Karczewa oraz występujące na tym terenie przykłady charakterystycznej architektury drewnianej. Charakterystyczną architekturę drewnianą zapoczątkował pod koniec XIX wieku artysta Michał Andriolli w swoim folwarku Anielin.

na podstawie: <https://modanamazowsze.pl>

Dokończ zdanie. Wybierz w tabeli odpowiedź A lub B oraz jej uzupełnienie 1 lub 2.

Celną, wpadającą w pamięć nazwą –

A.	świdermajery	– wspomniane obiekty obdarzył poeta –	1.	Konstanty Ildefons Gałczyński.
B.	jozefdrewniaki		2.	Adam Mickiewicz.

Zadanie 6. (0–2)

Mapa

Fjl, rew. Ulamm, CC BY-SA 3.0, Wikimedia Commons

Korzystając z mapy dokończ zdania, dopisując właściwe nazwy (6.1 ziemi, 6.2 rzeki, 6.3 miasta).

6.1. Skrajnie położona na północnym wschodzie historyczna ziemia mazowiecka to

6.2. Rzeka będąca granicą pomiędzy ziemią gostynińską a sochaczewską, to

6.3. Nie największe, lecz najstarsze miasto i jednocześnie historyczna stolica ziemi zawkrzeńskiej, to

Zadanie 7. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Niewielka kolonia przedstawicieli tej nacji istniała w XVII wieku w Szydłowcu, tworzyli ją głównie muratorzy oraz rzeźbiarze pracujący przy budowie szydłowieckiego ratusza i tamtejszych obiektów sakralnych.

na podstawie: *Mazowsze, wczoraj, dziś i jutro*, s. 83.

Opisana w tekście narodowość to

A. Włosi. B. Szkoci. C. Niemcy. D. Turcy.

Zadanie 8. (0–2)

Tekst

Główne zagrożenie dla mieszkańców Mazowsza pochodziło z północy, ze strony zamieszkujących puszczańskie tereny plemion, przez długi czas pogańskich. Znaczne obszary północnej granicy były chronione dzięki naturalnym przeszkodom, gdzieś jednak znajdowały się wygodniejsze przejścia. W tych właśnie miejscach postanowiono wznieść system wałów wzmocnionych rowami (fosami) i pilnowanych przez strażę. Na północ od Mławy ciągnie się najdłuższy zachowany fragment takich umocnień – liczący dziś łącznie 25 kilometrów! Możemy je śmiało porównać ze starszymi o prawie dziesięć wieków umocnieniami granicznymi Cesarstwa Rzymskiego – chociażby ze słynnym Walem Hadriana w północnej Anglii.

na podstawie: *Mazowsze, wczoraj, dziś i jutro*, s. 24.

Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź A lub B oraz jej uzupełnienie 1 lub 2.

Plemiona zagrażające północnym rubieżom Mazowsza to

A.	Tatarzy	należący do ludów	1.	mongolskich.
B.	Prusowie		2.	bałtyckich.

Zadanie 9. (0–2)

Tekst

Po upadku powstania styczniowego na społeczeństwo Mazowsza spadły kolejne represje. Zlikwidowano resztki autonomii Królestwa Polskiego. Zamknięto kilkanaście klasztorów, a duchowieństwo parafialne przyjęto na państwowe etaty. W gimnazjach w 1866 roku rosyjski stał się językiem wykładowym. Największe nasilenie rusyfikacji miało miejsce w latach 1879–1897, kiedy to kuratorem Warszawskiego Okręgu Naukowego był Aleksander Apuchtin.

na podstawie: *Mazowsze, wczoraj, dziś i jutro*, s. 91-92.

Dokończ zdania. Wybierz właściwe odpowiedzi spośród podanych.

9.1. W ramach opisanych w tekście represji zastąpiono nazwę Królestwo Polskie określeniem

- A. Rzeczpospolita Warszawska.
- B. Autonomia Polska.
- C. Księstwo Warszawskie.
- D. Kraj Nadwiślański.

9.2. Znakomitą ilustracją sytuacji szkół w opisanej w tekście „epoce” są *Wspomnienia niebieskiego mundurka*, których autorem był absolwent pułtuskiego gimnazjum

- A. Wiktor Gomułicki.
- B. Juliusz Słowacki.
- C. Kornel Makuszyński.
- D. Krzysztof Kamil Baczyński.

Zadanie 10. (0–4)

Uzupełnij notatkę dotyczącą budowli wojskowych na terenie województwa mazowieckiego. Wpisz właściwe uzupełnienia wybrane spośród podanych w nawiasach.

Z obiektów militarnych wymienić należy przede wszystkim tak zwany trójkąt twierdz, obejmujący fortece w Warszawie, (Modlinie / Wyszkanie) i (Przasnyszu / Zegrzu)..... . Walory obronne obszaru położonego w bezpośredniej bliskości stolicy, a opartego o znaczne przeszkody wodne – Wisłę i (Narew / Pilicę) – dostrzeżone zostały już przez Szwedów w czasie potopu, ale regularna budowa fortyfikacji rozpoczęła się dopiero w czasach napoleońskich. Ostateczny kształt został im nadany w czasach (Cesarstwa Rosyjskiego / Królestwa Pruskiego).....

na podstawie: *Mazowsze, wczoraj, dziś i jutro*, s. 37.

Zadanie 11. (0–2)

Tekst

Po pokoju w Tylży w lipcu 1807 roku ziemie drugiego i trzeciego zaboru pruskiego, w tym część Mazowsza, weszły w skład nowo utworzonego tworu państwowego. Warszawa odzyskała rangę stolicy. Było to państwo ściśle powiązane z Francją. W 1808 roku powstała w Warszawie Szkoła Prawa, kształcąca urzędników i sędziów, przekształcona w 1811 roku w Szkołę Prawa i Administracji, która pięć lat później weszła w skład Uniwersytetu. Równoległe nadal funkcjonowało, założone jeszcze w 1800 roku Towarzystwo Przyjaciół Nauk.

na podstawie: *Mazowsze, wczoraj, dziś i jutro*, s. 87.

11.1. Dopisz właściwe dokończenie zdania.

Utworzone po wspomnianym w tekście pokoju państwo, formalnie niepodległe, nosiło nazwę

11.2. Dokończ zdanie. Wybierz właściwe odpowiedzi spośród podanych.

Założycielem wspomnianego w tekście Towarzystwa był

- A. Mikołaj Kopernik.
- B. Fryderyk Chopin.
- C. Stanisław Staszic.
- D. Józef Piłsudski.

Zadanie 12. (0–3)

Tekst

W XV wieku zbudowano reprezentacyjną siedzibę właścicieli dóbr Radziejowskich. Wielokrotnie rozbudowywany renesansowy dwór w XVII w. przybrał formę regularnego barokowego zespołu pałacowego powiązanego z rozległym ogrodem.

Kazimierz Krasiński na przełomie XVIII i XIX w. przebudował pałac nadając mu klasycystyczną formę. Prace kontynuował Józef Wawrzyniec Krasiński – oficer, literat i pamiętnikarz. Z jego polecenia m. in. na poddaszu urządzono mały teatr, wzniesiono neogotycki, romantyczny zameczek oraz murowany kościół. Założony został też park krajobrazowy.

Po II wojnie światowej zdewastowany zespół pałacowy gruntownie odremontowano, a od roku 1965 pałac zaczął pełnić funkcję domu pracy twórczej dla twórców kultury.

na podstawie: <https://msl.nogravity.io/>

Fotografia

Tdurden, CC BY-SA 3.0 PL, Wikimedia Commons

12.1. Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Opisany w tekście i przedstawiony na fotografii zespół pałacowo-parkowy mieści się w

- A. Płońsku.
- B. Krasiczynie.
- C. Radziejowicach.
- D. Żyrardowie.

12.2. Spośród podanych niżej znanych postaci wypisz dwie, które gościły w przedstawionym na fotografii i opisanym w tekście pałacu.

Jan Kochanowski;	Mikołaj Rej;	Józef Chełmoński;
Henryk Sienkiewicz;	Juliusz Kossak;	Wit Stwosch

1) Imię i nazwisko -

2) Imię i nazwisko -

Zadanie 13. (0–2)

Fotografia. Obraz pt.: *Wypłata robocizny (Sobota na folwarku)*

Public domain, Wikimedia Commons

Dokończ zdania. Wybierz właściwe odpowiedzi spośród podanych.

13.1. Autorem powyższego obrazu jest urodzony na Mazowszu jeden z najwybitniejszych twórców malarstwa realistycznego w Polsce, czyli

- A. Stanisław Wyspiański.
- B. Jan Styka.
- C. Jan Matejko.
- D. Józef Chełmoński.

13.2. Od 1889 roku ów artysta mieszkał i tworzył w podżyrardowskiej wsi o nazwie

- A. Kukłówka Zarieczna.
- B. Opinogóra.
- C. Żelazowa Wola.
- D. Dąbrówka.

Zadanie 14. (0–2)

W wyniku reformy administracyjnej, która weszła w życie w 1999 roku, w województwie mazowieckim pięć miast uzyskało status tzw. miast na prawach powiatu. Wymień nazwy czterech z nich, wpisując każdą nazwę w oddzielną ramkę.

Zadanie 15. (0–3)

0

15.1. Wypisz niżej nazwy trzech miast, spośród podanych, w których funkcjonuje urząd prezydenta miasta.

Legionowo, Gostynin, Sierpc, Łosice, Pruszków, Przasnysz, Żyrardów, Zwolen

--	--	--

15.2. Określ, na terenie której gminy i powiatu znajduje się najdalej na północ wysunięty punkt województwa mazowieckiego. Wpisz niżej odpowiednie nazwy.

gmina -

powiat -

Zadanie 16. (0–3)

Wpisz właściwe uzupełnienia wybrane spośród podanych w nawiasach.

Marszałkiem województwa mazowieckiego jest
(Adam Struzik / Rafał Trzaskowski), który stoi na czele organu wykonawczo-zarządzającego,
czyli (Zarządu Województwa /
Rady Województwa), a wojewodą – Mariusz Frankowski, którego powołuje
..... (Prezes Rady Ministrów / Prezydent RP).